

25 letih med 1911 in 1936 podeželsko prebivalstvo od 55,8 na 46,6 odstotkov celotnega števila prebivalcev.

Statistični pregled

Da bo mogoče Petainovi vladi poskrbeti vrnitev Francozov nazaj na kmete, morajo sestaviti občinski predstojniki seznam vseh v občinah opuščeni kosov zemlje. V teh seznamih mora biti zabeleženo, kdo je posestnik ali kdo uživa pridelke, dalje mora biti navedeno, ali so na opuščeni posesti še poslopja in ali je še mogoče v njih prebivati. Z omejenjo statistiko hoče dobiti poljedelsko ministarstvo pregled glede obsega zemlje, katero bi bilo mogoče zopet naseliti in obdelati.

Težava naselitve

Po izjavi francoskega poljedelskega ministra Caziota ne bo največja težava v pripravi posestev, ampak v naselitvi. Premestitev onih kmečkih sinov in hlapcev iz mest nazaj na deželo, katere je izvabilo dobro plačano delo vojne industrije, bo primeroma lahka. Večje težave se bodo pojavile pri onih kmečkih ljudeh po mestih, ki so že skozi cele rodove tamkaj zaposleni.

Dopisi

Mežiška dolina

St. Danijel nad Prevaljami. Morda se ne veste, da smo imeli 1. septembra skromno, a za nas pomembno slovesnost, da smo namreč s tem dnevom dobili svoj lastni poštni urad? S tem se je izpolnila naša dolgoletna želja. Slovesnosti otvoritve, ki se je pričela ob 10, so se med lepim številom domačinov z g. župnikom in šolskim upravitelstvom ter sosedov iz Prevalj udeležile tudi pomembnejše osebnosti, kakor: naš bivši poslanec g. Karel Gajšek z gospo, g. Bajuk, personalni šef iz Ljubljane kot zastopnik poštnega ravnatelja, g. postajenačelnik Fabijani iz Prevalj z gospo, upravnico prevaljske pošte, g. banski svetnik in župan prevaljske občine Kugovnik, g. Ludovik Grafenauer, bivši tukajšnji šolski upravitelj, gđc. Karolina Boc, časasna pomožna poštarica tukajšnjega novega poštarja I. dr. Prvi je spregovoril ugledni domačin, slovenska korenina, bivši župan in predsednik krajevnice KZ g. Kumprej, p. d. Pluder, ki je bil pred kratkim odlikovan z redom sv. Save, za njim g. banski svetnik in prevaljski župan Kugovnik, nato bivši narodni poslanec g. Gajšek in končno g. Bajuk, ki je v imenu poštnega ravnateljstva v Ljubljani otvoril pošto. Naš novi poštar je g. Ferdinand Marin, p. d. Rifi, tuk. trgovec in gostilničar, ki je goste po otvoritvi prijazno pogostil. Ker pa je 4. septembra moral zopet oditi na orožne vaje, ga časasno namestuje pomožna poštarica gđca Karolina Boc. Zelo se veselimo tega napredka, ki pa ga nismo dosegli

Ali si upate pridobiti »Slovenskemu gospodarju« vsaj enega novega naročnika?

Kritika novih načrtov

Omeniti moramo še to, da je v Franciji mnogo preizkušenih mož, kateri gledajo presneto nezaupljivo na povrnitev nekoč kmečkega ljudstva iz mest nazaj na deželo. Kritiki najnovejših francoskih agrarnih načrtov trdijo, da je za velesilo prav tako potrebno, da razpolaga z dobro urejeno industrijo, kakor z zdravim poljedelstvom. Žrtve industrije za povzdigo kmetijstva bi bile v obeh nevernih Tomazev uničenje francoskega položaja kot velesila v svetu. Moderne armade si ne moremo predstavljati brez velike industrije. Opustitvi ali znatnemu skrcenju industrije mora nujno slediti padec velesilskega značaja Francije.

Kar smo beležili v tem sestavku z ozirom na poraženo Francijo, so zaenkrat samo še načrti Petainove vlade, do kojih uresničenja je še daleč in se bo mogoče uspešno lotiti tega dela, ko bo padla odločitev evropske vojne med Nemčijo ter Anglijo.

brez posebnega posredovanja nekaterih vplivnih oseb, katerim se za ta njihov trud javno zahvaljujemo!

Sv. Urh na Strojni. Blagoslovitev našega novega zvona in prenovljene pokopališčne kapelice, ki nam jo je umetniško prenovil in poslikal slikar g. Schatter iz Guštanja, se je pri krasnem vremenu in ogromni množici ljudstva slovesno izvršila dne 4. julija. Cerkevne obrede je opravil škofov pooblaščenec, duhovni svetnik in dekan Mežiške doline g. Hornböck ob asistenci. Ker je bilo takrat opaziti več fotografskih aparatov, prosimo dotične amaterje, da bi nam blagovolili poslati s svojim naslovom vred od vsakega posnetka po en izvod na ogled, ker si želimo marsikdo kako silko naročiti za spomin, pa tudi župnijski urad sam za župnijsko kroniko. Najbolje, da pošljete na naslov: župnijski urad Sv. Urh na Strojni, p. št. Danijel nad Prevaljami. — Da pa moremo skleniti račune za nabavo novega zvona, lepo prosimo še enkrat vse one, ki obljubljenega daru še niso izročili v ta namen, ali pa one, ki nameravajo še kaj darovati, da bi blagovolili to čimprej storiti, da bomo vedeli, pri čem smo! — Cerkevno predstojništvo.

Dolžnost vsake žene je, da pazi na redno stolic, ki jo doseže z naravno »Franz-Josefovo« grenko vođo, ako jo jemlje vsak dan v manjši množini. Prava »Franz-Josefova« voda deluje milo, prijetno, naglo in zanesljivo.
Ogl. reg. S. br. 30.474/35.

Dravsko polje

Dolena-Ptujska gora. V petek, 13. septembra, smo imeli prvo razstavo in premovanje plemenke živine pingavske pasme pri pred dvema letoma ustanovljenem selekcijskem društvu v Doleni. Z veliko skrbjo in strahom smo pričakovali prihoda komisije, kar ni nič čudnega, ker smo bili sami začetniki. Toda že prve besede od strani komisije so nam zjasnile naša čela in dobili smo upanje, da morda le ne bo vse napak. Komisija, v kateri so bili zastopnik banske uprave g. svetnik inž. Oblak, zastopnik Zveze selekcijskih društev v Ormožu g. Bedjanič, zastopnik okrajnega kmetijskega odbora v Ptujju g. svetnik Šuštič, živinozdravnik g. dr. Jedlička in g. Turin, je takoj začela ocenjevati razstavljeno živino. Razstavljena je bilo 49 komadov, in sicer: 2 bika plemenjaka, 26 krav skupine A, 9 krav skupine B, 4 telice nad 15 mesecev in 8 glav mladine (od tega 5 bikcevc). Večinoma vsa živina je dobila prvo in drugo oceno, nekaj glav pa tretjo. Izbra je bila prav težka, saj je bila ena žival lepša od druge, posebno pri mladini. Nagrajene so bile vse živali, in sicer: bika plemenjaka vsak po 200 din krave od 100—160 din, telice in mladina pa po 60—80 din. Skupno je bilo razdeljenih 3660 din. Preden je komisija razdela priznalna darila, je navzoče živinorejce pozdravil g. svetnik inž. Oblak, ki je izrazil svoje veliko zadovoljstvo, da je našel pri enem najmlajših društev tako lepo živino, in to v kraju, kjer je najmanj pričakoval. Za njim je spregovoril g. Bedjanič, ki je po zdravi opozoril na nekatere pomanjkljivosti, zlasti je poudarjal, da moramo držati živino čisto in snažno. Za njim je govoril g. svetnik Šuštič, ki je nakazal glavni smoter selekcijskih društev, to je vzgoja čim boljše in plemenitejše mlade živine. Obljubil je tudi za prihodnjo zimo prireditve tečaja o pravilnem delu v selekcijskem društvu. Navzoči bivši tajnik društva je potem v imenu vseh živinorejcev pozdravil po vrsti vse navedene gg. zastopnike raznih uradov in oblasti, kakor tudi vse druge, se vsem zahvalil za veliko pozornost ter skrb in obljubil, da se hočemo v bodoče še bolj potruditi, vse pomanjkljivosti popraviti, da si bo društvo sedanjo pohvalo res zaslužilo. Nato je sledila razdelitev nagrad. Da so mogle biti razdeljene tako lepe in toliko nagrad, se moramo zahvaliti predvsem banski upravi, Zvezi selekcijskih društev, okrajnemu kmetijskemu odboru v Ptujju, občinam Ptujska gora in Sv. Vid ter nazadnje tudi posojilnici v Ptujju, ki je dala na razpolago potreben prostor ter se končno tudi odrekla prisojeni nagradi v korist drugim nagrajencem. Vsem navedenim ustanovam izrekamo tem potom še enkrat najlepšo zahvalo, obenem pa prosimo, da nam ostanejo tudi v bodoče enako naklonjene, ker živimo in delamo v najtežjih haloških krajih. Po zaključku tako lepo uspele prireditve smo se razšli z željo in trdnim sklepom, da se hočemo v bodoče še bolj potruditi, da bo naša prihodnja prireditve še lepša, boljše in večja.

Slovenske gorice

Sv. Benedikt v Slov. goricah. V nedeljo, 1. septembra, je po rani službi božji blagoslovil g. de-

»Nič več,« je potrdil ganjeno; »skalilo jo je le to, ker sem na Boga pozabil.«

»Jurij, Našo ljubo Gospo pa si zmeraj častil in Ona te ni zapustila.«

Tilka je pokazala skozi odprta vrata na veliko Marijino podobo v spalnici.

»Da, Naša ljuba Gospa me je držala pokonci v najhujših urah. Njej se morava zahvaliti.«

Stopila sta v spalnico, pokleknila eden zraven drugega pred lepo Marijino podobo in sta tiho molila.

XIII.

»Vrba dne 29. julija 1895.

Ljuba Tilka!

Zadnje pismo, ki sem ga naslovila na Tvojega moža, je bilo bolj kratko. Zdaj, ko si gotovo spet pokonci in zdrava, ti moram pisati.

Iz vsega srca me je veselilo, da je bilo vse v redu in prav in da sta dobila zopet zdravega otroka. Bog ga živi in ohrani zdravega in pridnega! Na moje ime bi ga ne bilo treba krstiti — Ančka ali Tilka bi bilo prej pri roki —, vesel me pa »Trezika« že in mojega moža še bolj. Žal mi je bilo, da sama nisem mogla h krstu; Ivan me same ni pustil na pot, on pa prav tiste dni ni utegnil. Zato pa se v kratkem pripravita, bova kar nepričakovano prišla nad vaju. Na 12. avgusta namreč se

spravljava šele na ženitovanjsko popotovanje na Brezje in potem v domače kraje. Prav za prav me nič ne veseli, ker sem vsa srečna v tem kraju. Moj Bog, kako sem bila obupana, ko so mi mati umrli in nisem imela nikogar svojega več! Zdaj pa imam predobrega človeka, ki mi je bliže ko mati in oče. Nikdar bi se mi tudi ne bilo sanjalo, da bom imela kdaj tako lep dom. Kraj je nebeško lep, skozi okno gledam na jezero; opravo pa sem si s tvojim bogatim darilom lahko tudi tako nakupila, da jo ljudje, ki k nama pridejo, kar občudujejo. Ljudje menijo, da sem bila bogata, ker jim Ivan zmeraj pravi, da je vse moje, da sem mu vse to prinesla za doto. Tistih šest sto goldinarjev, ki sem mu svojih prinesla v zakon, je hranil v hranilnico in ne pusti, da bi od tega kaj vzela. Pravi, da bo že on poskrbel za to, kar potrebujem. Pa mi ne da le toliko, kar potrebujem, ampak še dosti več. Oblek imam več ko preveč, on pa pravi, da jih je še premalo. Zmeraj mi še kaj prinese in me tako razvaja, kakor me še nihče razvajal ni. Zadnjič sem omenila, da bi rada kakega kanarčka. Pa mi jih je nanosil, da mi je že kar prevēd; saj je s takimi pticami dosti dela. Povrh pa pripelje vedno še tropo otrok, da jim pokaže ptice. Potem žvižga s pticami in se smeji z otroki in je sam kakor otrok. Zmeraj je dobre volje, čeprav ima dela čez glavo, ker hodijo ljudje od blizu in daleč k njemu.

nister Morrison. V bližini tovarne je avto ustavila patrolja prostovoljne obrambne službe. Na vprašanje, kdo je v avtomobilu, je šofer odgovoril: »Njegovo veličanstvo kralj.« — Poveljnik straže pa po vsej priliki ni verjel vozačevim besedam, kajti sam je odprl voz šele potem, ko se je prepričal, da je v vozu res kralj, je avtomobil lahko nadaljeval vožnjo.

Vse za obleke. Pred sto leti je umrl v neki francoski norišnici Beau Brummel, mož, ki je izdelal v manj kakor tridesetih letih 600.000 švicarskih frankov za obleke. Njegove srajce so stale po 200 frankov. Nekoč je preležal osem dni v postelji, ker se je sramoval s ponošenim ovratnikom stopiti na ulico.

(Dalje sledi)

kan dogotovljeno sadno sušilnico in izrekel iskreno zahvalo domačim in zunanjim dobrotnikom za njih pomoč v lesu in denarju. G. Inštruktor Tkavc je prav lepo razložil, kako je treba postopati pri sušenju različnega sadja, in pohvalil tukajšnje sadjarsko in vrtnarsko podjetništvo, ki je poleg državne ceste postavila tako lepo sušilnico z 32 lesami, pod čije streho se nahaja prostorno skladišče za nakupovanje sadja, ki je prav izvrstno služil lenarški zadrugi. Od 16. do 19. septembra smo poskusili sušiti sadje in je sušilnica brezhibno delovala. V začetku oktobra bomo že sušili pozno sadje. Seveda letos ni veliko sadja za sušenje, ko ga kupci vsega pokupijo, ker sadna letina ni obilna. Sušilnico so prišli pogledat že od raznih strani in vsem se je dopadla. Prišel je tudi g. kmetijski referent Novak iz Maribora desni breg s Framčani in jim je ugajal Galesov tip sušilnic. Naša sušilnica po obsegu še prekaša veliko Stojkovičev. Prepričani smo, da nam bo v bodočih letih izvrstno služila.

Sv. Jurij v Slov. goricah. Dne 6. oktobra priredi Prosvetno društvo toambo. Čisti dobiček je namenjen dograditvi Slomšekovega doma. Ker so dobitki zelo lepi, zato vabimo vse prijatelje, da se udeležijo toambo in s tem podprejo našo delo!

Sv. Urban pri Ptuj. V nedeljo, 29. septembra, napravijo mladenke ptujskega okrožja izlet k Sv. Urbanu. Spored: ob 9 zbirališče v farnem domu; ob 10 sv. maša s pridigo (govori g. p. Alojz Horvat); po sv. maši zborovanje v farnem domu. Prva pozdravi s. Lizika Putrovič, okrožna predsednica, nato slede pozdravi posameznih skupin. Pesmi. Govor katehistinje Olge Zdravec. Deklamacija. Govor g. Pavle Zazula, učiteljice v Ptuj. Zaključna pesem. Ob 14 večerice in nato nastop posameznih skupin.

Polenšak pri Ptuj. Fantovski odsek in Dekliški krožek od Sv. Urbana prideta k nam gostovat z veseligr o »Skopinove zvižaje«. Zato v nedeljo, 29. septembra, ob treh popoldne vsi v šolo na Polenšak, kjer bo igra. Smeha bo na cente in nikomur ne bo žal. Prav vladno vabimo tudi vsa bratska društva in prijatelje katoliške prosvete!

Slovenska Krajina

Murska Sobota. S pričetkom šolskega leta je življenje v naši metropoli mnogo živahnije. 723 dijakov in dijakinj, kolikor se jih je letos na naši gimnaziji vpisalo, je prineslo k nam mnogo mladostnega razpoloženja. Toliko učencev na naši gimnaziji še ni bilo. Gimnazijsko poslopje ima le osem učilnic, a dijaki so razdeljeni v 16 oddelkov zato so vsi prostori ves dan zasedeni. To dejstvo utemeljuje potrebo popolne gimnazije, za katero smo se tako dolgo borili, ter jasno kaže, da je že skrajni čas, da naša gimnazija dobi novo, potrebam odgovarjajoče poslopje. — Dne 14. septembra so se v Delavskem domu zbrali zastopniki Zveze poljedelskih delavcev in Zveze združenih delavcev ter so s posebnim dogovorom uredili medsebojne odnose. Obenem se je ZPD včlanila v ZZZ, kar je za naše sezonske delavce, ki jih je nad 12.000, velikega pomena. Odslej bodo uživali iste pravice kot industrijski in obrtniški delavci. Tozadeven dogovor je bil podpisan v nedeljo, dne 15. septembra. — Naše pevsko društvo »Zarja« je pred kratkim priredilo uspešen koncert v Slatini Račeni, katerega je poleg letoviščarjev posetilo mnogo ljudi, ki so bili z izvajanjem naših pevcov zelo zadovoljni. — Aleksandrova cesta bo zopet dobila lepše lice, kajti odvetnik g. Bajlec je začel na vogalu Aleksandrove ceste in Kolodvorske ulice, ki je bil doslej nezazidan, graditi novo moderno stavbo. — Pred dnevi je bila pri nas svečana otvoritev popolne trgovske šole, ki ima pravico javnosti. Zasluga za to pomembno pridobitev gre predvsem požrtvovalnemu delu tukajšnje Združbe trgovcev. — Prejšnji teden se je posestnik Horvat Matija iz Otovcev na okrajnem sodišču tako daleč spozabil, da je hotel s palico nastajati sodnega starejšina g. dr. Šumenjaka, ki ni mogel ugoditi njegovi zahtevi, da bi se dražba njegovega posestva ustavila. Divjaški napad so prisotni preprečili, a močakarja so aretirali in bo čutil zakonske posledice.

Dolnja Lendava. S tukajšnjega sodišča je bil premeščen za jetničarja na okrožnem sodišču v Soboti g. Majerič Josip. — Z naše davčne uprave je bil odpuščen Ladislav Dolgoš. Na njegovo mesto je prišel zaveden Slovec g. Prša Ludovik iz Ižkovec. — Posestnik Klamfar Franc iz Dolge vasi si je pri sekanju drv po nerodnosti odsekal palec in kazalec.

Motovelci. Z veseljem smo vzeli na znanje vest, da je bil naš rojak g. Matija Cantala, duhovnik oo. lazarisov v Ljubljani, te dni imenovan za superiorja (predstojnika) oo. lazarisov v Ljubljani. G. Cantala, ki je že marsikateremu revnemu prek-

Alli imate toliko poguma, da boste nagovorili soseda, da si bo naročil »Slovenskega gospodarja«?

murskemu dijaku pomagal iz bede ter mu prekrbel košček prepotrebne kruha, k imenovanju iskreno čestitamo in prosimo Boga, da bi ga ohranil še mnogo let čillega in zdravega, da bi še dolgo ostal dobri oče in tolažnik naših revnih ter pomoči potrebnih dijakov!

Bogojina. V nedeljo, 15. septembra, so nam naši dijaki priredili prav lep popoldan, kjer smo se nasmejali do solz in s tem pozabili na vse križe in težave današnjih dni. Igrali so namreč veseligr o »Lumpacius Vagabundus«, ki je vse navzoče spravila v prav dobro voljo. Želeli bi, da nam slične zabave večkrat priredijo.

Mursko polje

Ljutomer. Dne 8. septembra se je vršil občni zbor Dekliškega krožka. Obilna udeležba je znak, da je društvo med dekletki priljubljeno. Dekleta spoznavajo pomen organizacije, zvesto sodelujejo v krožku in iz njega črpajo moči za življenje. Dne 10. septembra pa so imeli občni zbor fantje. Tudi ti spoznavajo vrednost organizacije, saj to jasno dokazuje število članstva. Na občnem zboru so sklenili, da bodo v bodoče še bolj agilni, da bodo zastavili vse svoje mlade moči za delo v organizaciji, za napredek mlade stavbe, kajti FO je res kakor stavba, ki so ji pred štirimi leti postavili temelj in sedaj raste iz dneva v dan, ki pa še ne bo kmalu dogotovljena, kajti moč odseka se mora dvigati vedno. Fantje, le pogumno naprej ter s pogumom premagajte vse zapreke! V tretje gre rado. Tako se je v nedeljo, 22. septembra, vršil krasno uspel občni zbor Prosvetnega društva. Tudi prosveta je izpolnila svojo dolžnost, da bo lahko nemoteno poslovala naprej, da bo njeno delo za izobrazbo ljudstva lahko procvitalo. Ljutomersko Prosvetno društvo se v polni meri zaveda svoje dolžnosti. Na mesečnih sestankih se obravnava določena tvarina, ki danes zavzema kmečke misli, drugič delavska vprašanja in spet verska načela. Naša društva so izpolnila svojo dolžnost, da so izvršila občne zbere, sedaj jim pa samo želimo, da bi jim Bog dal obilo svojega blagoslova v novi poslovni dobi! — Prosvetno društvo vprizori v nedeljo, 29. septembra, dramo v treh dejanjih »Prokletstvo greha«. Ker je vsebina lepa, zajeta iz življenja, ste k prireditvi vsi iskreno vabjeni!

Haloze

Sv. Andraž v Halozah. Leto, v katerem se nahajamo, je nekako nesrečne oblike. Prva nadloga je bila izredno dolga in ostra zima, ki nam je napravila ogromno škodo na goricah in sadonosnikih, enako tudi na zimskih posevkih; kar pa ni nič čudnega, pa je vzela rja, tako da skoraj ni niti semena nazaj. Tudi od koruze ni pričakovati dobrega pridelka, ker je še sedaj ponekod komaj pognala kdasje in je že močno prizadeta od rje. Ajdo pa bo skoraj gotovo uničil mraz, ki se nam je 13. septembra že javil. Drugo in največje zlo pa trpimo na goricah, ki so po večini popolnoma uničene od peronospore. Zato gledamo Haložani z obupanostjo in žalostnim srcem v bližajoči se čas trgovatve, ko se ne bo razlagala vesela pesem trgčev, kakor druga leta, ker ne bo kaj brati, posebno pa še v prihodnje leto, ko bo vladalo v Halozah veliko pomanjkanje in še večja revščina kakor je sedaj. Saj bo že sredi zime veliko družin brez kruha, kupiti pa ne bo za kaj, ker ni zasluzka, kar pa moramo kupiti, pa se draži iz dneva v dan, prodati pa ne bo kaj, ker je naš edini in glavni pridelek, vino, popolnoma uničen. Kako bomo živeli? — Romanje na Svete gore pri Sv. Petru smo se Andražani udeležili v izredno lepem številu. Saj nas je več kot sto pohiteo k Materi božji na goro zahvalit se za dobroto, ki smo jih prejeli, in se še za naprej priporočati Njeni močnici priprošnji, da bi nam pomagala v stiskah in težavah ter da bi nas obvarovala dušnih in telesnih nesreč, predvsem pa še, da bi bili obvarovani vojne vihere. Spotoma smo si ogledali zdravilišče Rogaško Slatino, od tam smo šli v šmarje pri Jelšah, kjer smo si ogledali župnijsko cerkev Marijinega Vnebovzeta, pri podružni cerkvi sv. Roka smo pa imeli pete litanije, nakar smo se podali, pevajoč romarske pesmi, na Svete gore. Nazaj grede smo posetili Krapinske toplice.

Konjiški okraj

Oplotnica. Kdo ne pozna marijivega oplotniškega vinogrednika, ki mu trta nad vasjo rodi

vino že dokaj let, vedno veselega in v vseh časih razpoloženega Simona Lipuša, po domače Adamovega šimeka? Mislim, da vsakdo ob šumeči Oplotnici in njenem sosedstvu. Vedno je dobre volje, pa naj bo lepo ali grdo, dež ali sneg; saj sam pravi, da je še mlad. »Kaj maramo mi, ki smo fantje mladi!« si poje pri delu in povsod kot nekaj skomarški pevec Jurij Vodovnik po skomarških njivah. Tudi drugače je njemu podoben: družbo kratkočasi in navdušuje, vedno vedrih misli obdeluje zemljo ali drvari v planini, kakor mu moška in očetovska skrb narekuje; tovariše in mlajše s tem prepričuje na boljše prihodnost. Ko je sam, premišljuje to in ono ter si zapisuje in že pesmi komponira. Dobro skupaj spravi. Od častivrednega kmečkega stanu kuje kitice, od težav, ki kmeta zadevajo, o očetovskih brigah do družine itd. Od vinca in kravice zakrožuje, ki so kmetu največje veselje in opora. Šima je zvest naročnik »Slov. gospodarja« že od nekaj kot kmet, oče in mož dobre volje. Pa še nekaj moramo o njem zapisati. Letos je v kleti shranil oni veliki klopotec, »orjak«, ki je prejšnje jeseni tako ropotal, da so se na oknih oplotniških hiš skoro šipe tresle in še malo, pa bi si morali ljudje ušesa zamašiti. Proti glasniku šimekove dobre volje in varuhu njegovega vinograda je bila celo zarota skovana... Pravi, da je sedaj revež orjaški, na operaciji radi polomljenih perutnic ter še do slej, ko to pišemo, nismo zvedeli, da je pacient okrevljal. Šima nam je s svojo vedno dobro voljo in orjakom porok, da kijub težkim časom veselje iz naših goric ne bo odšlo in da se bo le še naselilo v večji meri. V tem je tudi naša velika želja šimeku in Oplotničanom ob vrsticah o njegovih kiticah in klopotcu-orjaku.

Savinjska dolina

Polzeza. Naša mladina bo imela svoj praznik v nedeljo, 29. septembra. Ta dan bo skupni telovadni nastop fantov in deklet na telovadišču na Bregu. Že lansko leto je bilo telovadišče pripravljeno, mladina je vsa vesela komaj čakala težko pričakovani dan, fanfare so z lepo donečim glasom klicale mladino in njene prijatelje skupaj, da proslavijo 40 letnico prosvete v naši fari. Toda prišla je neljuba vest — zapreka, preko katere nismo mogli. Nastop je bil odložen na veliko žalost naše mladine. Za nedeljo smo se zopet pripravili in ako Bog da srečo, bomo naš nastop tudi izpeljali. Ta nastop naj bo priča, da še dela naša mladina, da še živi in da je pripravljena na vse dogodke, ki se bližajo. Prijatelji, mladina vas kliče — odzovite se, dajte ji priznanje, dajte ji z vašim obiskom novega poleta in moči za nadaljnje delo!

Celjska okolica

Nova cerkev. Velik napredek v župniji je bil, ko je g. kanonik Zagar ustanovil in oživil Apološtvo mošt in fantov. Zadnji čas pa se opaža, da ni več one gorečnosti. Temu bi bile pač krive težke, negotove razmere. Vprašanje je, kje so drugi moštje in fantje? Naša župnija je obsežna. Gotovo je več mošt in fantov, zato na plan! — Slov. katoliško brašno društvo ima zelo lepe knjige. Članarina je malenkostna. Vstopite kot člani!

Male dole. Posestniki v Jankovi so sklenili, da ne pustijo, da bi nameravana nova cesta šla preko plodnih njiv in travnikov, ker je s tem preveč škoda. V tem oziru bi bilo to mnenje popolnoma pravilno, ker se cesta lahko gradi tam, kjer je stara. In na nekaterih mestih bi bilo potrebno izravnati. Upamo, da bo vsaj sedaj prišlo vprašanje te ceste na vrsto. Pri nas je tudi dovolj revnih, ki bi jim ta zaslužek prav prišel. Prosimo čestni odbor, da se pobriga za našo ceto.

Šmarski kraji

Sv. Florjan pri Rogateu. Prav lepo prosimo, naj bi višja šolska oblast pogledala na naš zapuščen kraj. Imamo štirirazredno šolo in nobene ga na šoli, razen gospe upraviteljice, ki je pa bolana, zato se pouk še ni niti začel. Vprašamo, če bo to še kaj dolgo časa trpelo, da vemo poslati naše otroke kam drugam v šolo?

Laški okraj

Laško. (Poučni izlet kmetov laškega okraja po Dolenskem.) Poučno in prijetno je bilo nekaj poslušati stare ljudi, ki so pripovedovali, kako so peš romali na Sv. Višarje in druga daljna božja pota. Izostali so od doma po več dni, pa tudi tednov, ker so hodili peš v časih, ko še ni bilo železnice, še manj seveda avtomobila. Dandanes se potuje mnogo iz namena, da se pridobi več izobrazbe. Potujejo obrtniki, trgovci in tudi drugi

stanovi. Tako smo tudi kmetje iz laškega okraja imeli nekaj takih poučnih izletov. Leta 1927. je bil tak poučni izlet na Gorenjsko. Lansko jesen je organizirala Kmetijska zveza na Dolu izlet na sadjarsko in vinarsko šolo v Mariboru. Letos pa je okrajna KZ s pomočjo okrajnega kmetijskega odbora priredila poučni izlet na Dolenjsko pod strokovnim vodstvom kmetijskega referenta Zupana. Dne 14. septembra smo se odpeljali preko Zidanege mosta proti Boštanjju in potem po Mirnski dolini proti Mokronogu, Mirni in Trebnjem. Mirnska dolina od Boštanjja do Trzličja, kjer je zgrajena nova železnica Sevnica-St. Janž. V Trebnjem nas je najbolj zanimal spomenik v vojni padlim. Vsi smo bili soglasni v mnenju, da se kaj tako lepega težko kje najde. V Mali Loki, kjer je banovinska kmetijsko-gospodinska šola, smo videli skrb banške uprave za izobrazbo bodočih gospodinj. V St. Lovrencu ob Temenici smo si ogledali vzorno za-

družno pitališče svinj. Zelo veliko raznih gospodarskih naprav so nam razkazali tudi bell menih cisterciaci v Stični. Ogledali smo si sirarno, vzorno govedorejo in svinjerejo, pa tudi ribogojski zavod. Iz Stične smo se odpeljali na kmetijsko šolo Grm pri Novem mestu, kjer so nam prav tako razkazali razne moderne gospodarske naprave. Z Grma smo šli v Pieterje k tihim menihom kartuzianom, ki so bili nekdanj tudi v laškem okraju, in sicer v Jurkloštru. Nismo se mogli načuditi samostanu, njihovemu gospodarstvu, predvsem pa njih strogemu življenju. Splošna sodba nas vseh je bila: v Pieterjih je bilo najlepše! Od tam smo se podali mimo Sv. Križa in Krškega ob Savi domov. Pri tem smo bili enotnih misli, da smo veliko videli in spoznali, kakšno raznolikost je naša slovenska zemlja, kjer ima vsak okraj svoj poseben obraz, povsod pa so postavljene cerkve, priče naše vere in kulture.

Kmečka trgovina

Namizna jabolka v zabojih imajo prednost

Veliko se je že pisalo in učilo o potrebi sortiranja ter prodajanja namiznih jabolk v zabojih. Vendar vse to ni dosti zaleglo, ker se je pač sadje izvažalo večinoma v razsutem stanju (rinfuza) in se za sadje v zabojih ni nudila višja cena. Tako se je izvažalo vse skupaj, na sortiranje in pakovanje pa nihče ni pazil, ker pač tega dela nihče ni plačal.

Sedaj je pri tem malo drugače. Od 25. septembra plačuje Nemčija za namizna jabolka 25 mark, za potrošna 18 mark, za možno sadje pa samo 10 mark za 100 kg. Do 31. decembra se bo lahko izvozilo 500 vagonov namiznega sadja v zabojih, in sicer v odprtih zabojih brez pokrovov, z najmanjšo bruto težo 40 kg. Privilegirana izvozna družba (Prizad) je pa v posebni okrožnici obvestila izvoznike, da se naj namizna jabolka izvažajo v zabojih, kajti za jabolka, izvožena v razsutem stanju, ne bo dajala izvoznih nagrad (premijs), ampak le za jabolka, izvožena v zabojih, in to 55 din za vsakih 100 kg izvoženih jabolk, zapakovanih v zabojih.

Po gornjem bo lahko pri sedanjem tečaju marke vsak trgovec dobil za 1 kg v zabojih izvoženih namiznih jabolk 4.25 din, priračunajoč pri tem izvozno premijo Prizada. Za potrošna jabolka, izvožena v razsutem stanju, bo pa trgovec dobil po sedanjem tečaju marke (14.80 din) le 2.68 din za 1 kg. Tako bo trgovec pri 1 kg jabolk v zabojih dobil kar 1.59 din več, kot pa, če bi jabolka izvozil v razsutem stanju. Pri desetinskem vagonu torej 15.900 din. Za ta denar se bo torej že izplačalo jabolka izvažati v zabojih. Če se bo pa tečaj marke zvišal na 17.82 din, kakor pri sedanjih jugoslovansko-nemških trgovskih pogajanjih, započeti 11. septembra, Nemci zahtevajo, bo pa ta razlika še večja, kajti za 1 kg jabolk, izvoženih v zabojih, bo trgovec dobil 5 din (prištevisi nagrada Prizada).

Navedene cene bi tudi pri kmetih ne smele biti veliko nižje, kajti Nemci po zadnjih predpisih dajo poleg gornjega še za opremo vsakega vagona približno 500 din, preračunano v našem denarju.

Pri letošnji sadni kupčiji je ugodno za sadjarje to dejstvo, ker je sadja malo in se trgovci kar pulijo zanj. Trgovci sili k temu strah pred kontingentiranjem ali določenjem, koliko bo smel v bodoče vsak trgovec sadja izvoziti. To se bo določilo na podlagi doseganjega izvoza posameznega trgovca. Čim več bo lahko posamezen trgovec dokazal, da je doslej izvozil sadja, tem več bo lahko v bodoče izvažal, in obratno, pri čemer bodo morda trgovci, ki so izvažali le manjše količine, sploh odpadli. Da svojo izvozno količino sadja dvignejo in s tem pri morebitnem kontingentiranju dokažejo, da so veliko izvažali, nekateri trgovci letos sadje naravnost love in ga tudi dobro plačujejo, ne oziraje se pri tem na višino svojega lastnega zaslužka. V resnici se namreč sadje pri kmetih danes že skoraj povsod plačuje po 3 din kg, ponekod že celo po 3.25 din.

Nemci so nasprotno doslej uvoz našega sadja nekako zavirali, računajoč, da naj sadje segnijo in izgubi na teži raje pri nas kot pa pri njih. Radi tega bo najbolj živahen izvoz v oktobru in v prvi polovici novembra.

Nemci so zvišali ceno živine

Dne 11. septembra smo v našem listu poročali, da se izvoz živine v Nemčijo radi nizkih cen in

strogega ocenjevanja več ne izplača, pač pa se izplača izvoz živine v Italijo. Kmalu nato je pa prišlo poročilo, da so Nemci cene za našo živino zvišali, in sicer: volli prima 10.25 din, I. 9.50 din, II. 8 din, III. 6.75 din; krave prima 8.50 din, I. 8 din, II. 6 din; telice prima 10 din, I. 9 din, II. 7.25 din, III. 5.75 din; bikli prima 9 din, I. 8 din, II. 7.25 din, III. 5.75 din kg žive teže, ugotovljene v Nemčiji (na Dunaju). Obenem se poroča, da se v bodoče tudi v Nemčiji ne bo več tako strogo ocenjevalo živine kot doslej. S tem so Nemci cene goveje živine izravnali s cenami naše goveje živine v Italiji. Seveda tudi te cene niso dosti višje, kot so cene po sejmskih poročilih na naših domačih sejmihi. Ker pa živine itak ni veliko za prodajo in se čuti tudi že pri nas ponekod pomanjkanje mesa, ni pričakovati, da bi se radi gornjega povišanja cen izvoz živine v Nemčijo znatno dvignili, posebno, ker se živina, odštevisi kalo izvoza, skoraj po isti ceni prodaja tudi doma in ni z njo nobene sitnosti in skrbi prevoza.

Kupčija s hmeljem

Radi onemogočenega izvoza hmelja v prekomorske dežele, predvsem v Ameriko, česar je kriva vojna, kupčija s hmeljem ves čas ni nič kaj živahna. Kupuje se le nekaj malega za domačo pivovarsko industrijo in za izvoz v sosednje evropske države ter plačuje po 35—42 din kg. Prekomorski trgovini se sedaj skušajo odstraniti ovire s pogajanjmi z nekaterimi švicarskimi predstavniki. Na ta način se mislijo obiti težave, nastale radi vojne, da bo tako mogoče pričeti z izvozom in bo lahko kupčija prišla v pravi tir. Tudi v Vojvodini se kupuje le nekaj malega za domačo pivovarsko industrijo in plačuje po 30—40 din kg.

V Nemčiji uravnava cene hmelju hmeljska prometna družba. Cena se suče okrog 63—65 din kg, na Češkem pa po 42—52 din kg, preračunano v našem denarju. Na Češkem bo hmelj kmalu kupljen, ker ga ni veliko, in isto je z našo Vojvodino. Čim se bo za naš savinjski hmelj odprl prekomorski trg, se bo cena hmelju tudi pri nas najbrž dvignila na ono višino, kot je v Nemčiji, to je okrog 60 din kg. Upanje obstaja, da se bodo dosežanje izvozne ovire odstranile, čeprav morda malo bolj pozno. Glavno je, da se bo pridelek prodal. Treba bo pač potrpeti.

Drobne gospodarske vesti

Cene in kupovanje pšenice, pridelane v Sloveniji. Kr. banska uprava je odredila, da se lahko za pšenico, ki je pridelana v Sloveniji, zviša cena za 27 par pri kg in bo tako stala 327 din za 100 kg. Tako se bo cena izenačila z vojvodinsko, ki je radi voznine do slovenskih postaj za toliko dražja. Nadalje bodo kaznovani oni, ki bodo kupovali in prevažali našo domačo pšenico, kajti kupovati pšenico, pridelano v Sloveniji, ima pravico le Gospodarska zveza v Ljubljani in pa oni, katere bo Gospodarska zveza v ta namen pooblastila.

Krompirju se bodo določile cene. Na merodajnih mestih se resno bavijo z mislijo, da bi se določila najvišja cena krompirju za vso Slovenijo, ter da bi se po določenih cenah smel krompir pri trgovcih tudi zapleniti. Kot podlaga za določitev cene krompirju se misli vzeti moka, tako da bi vrednost krompirja znašala četrtino vrednosti moke. Povprečna cena moke je danes 5.50 din in bi torej po tem računu bil krompir po 1.37 din kg.

Tudi železu so se določile cene. Urad za kontrolo cen je določil za železo osnovno ceno 5.55—5.63 din 1 kg. Tež osnovni ceni se sme pri prodaji na drobno dodati največ 1.43 din pri kg, tako da bi v nadrobni prodaji smelo stati železo največ 7.06 do 7.10 din kg.

Nova koruza je že na trgu. V Vojvodini je nova koruza že na trgu. V Senti so kmetje prodajali novo koruzo v storžih po 165 din, a staro po 360 din 100 kg. Cena stare koruze v odnosu na ceno, ki je veljala pred 15—20 dnevi, pada. Novi koruzi je cena v zadnjih 14 dneh nespremenjena.

Madžarska bo dobavila Jugoslaviji 6000 ton jekla. Po sporazumu bo Madžarska dobavila Jugoslaviji 6000 ton jekla. V zameno bomo dali Madžarom železno rudo.

Trgovinska pogajanja s Švico. Ob koncu tekočega ali v začetku prihodnjega meseca imamo pričakovati trgovinska pogajanja s Švico. Pri teh pogajanjih bi se izvršila revizija dosedanjega trgovinskega in plačilnega sporazuma s Švico, da se doseže čim bolj intenzivna izmena dobrin.

Brezove hlode

Ia čiste, brez vej in grč, neočiščene, 20 cm premera in več, kompletne vagonске pošiljke, franko nakladalna postaja, kupujemo. Ponudbe je poslati na upravo »Slov. gospodarja« pod »Brezovi hlodi 1362«.

Cene goveje živine po sejmihi

Volli. Ptuj 5—8.25 din; Gornjigrad I. 8 din, II. 7.50 din, III. 7 din; Brežice I. 8.50—9 din, II. 7 din, III. 6 din; Novo mesto I. 8.50 din, II. 7.50—8 din, III. 7 din; Črnomelj I. 8—8.50 din, II. 7—7.50 din, III. 6—6.50 din; Radovljica I. 10 din, II. 9 din, III. 7 din; Dol, Logatec I. 8 do 10 din, II. 7—8 din, III. 7 din; Kranj I. 9 din, II. 8.25 din, III. 7.50 din kg žive teže.

Bikli. Murska Sobota I. 6—7 din, II. 5—6 din, III. 5 din; Zagreb 7—8.30 din; Ptuj 6—7.25 din 1 kg žive teže.

Krave. Ptuj 5.25—7 din; Sobota 4.50—5.50 din; Gornjigrad I. 7 din, II. 6 din, III. 5 din; Brežice I. 8 din, II. 6.50 din, III. 5 din; Novo mesto I. 7 do 8 din, II. 5—6 din; Črnomelj I. 7—7.50 din, II. 6—6.50 din, III. 5—5.50 din; Radovljica I. 8 din; II. 7 din, III. 5 din; Kranj I. 8.25 din, II. 7.25 din, III. 5.75 din; Zagreb debele 6.50 do 7.50 din, za klobasarje 5.25 din kg žive teže.

Telice. Ptuj 6.25—7.50 din; Murska Sobota I. 6.50—7 din, II. 6—6.50 din, III. 5 din; Gornjigrad I. 8 din, II. 7 din, III. 6.50 din; Brežice I. 8.50 din, II. 7.50 din; Novo mesto I. 7.50 din, II. 6 din, III. 5 din; Črnomelj I. 7.50 din, II. 6—7 din; Radovljica I. 10 din, II. 9 din, III. 7 din; Kranj I. 9 din, II. 8.25 din, III. 7.50 din; Zagreb 7.50 do 8 din kg žive teže.

Teleta. Murska Sobota 6—7 din, Brežice I. 8 din, II. 7 din; Novo mesto I. 10 din, II. 8—9 din; Črnomelj I. 9—9.50 din, II. 8—8.50 din; Radovljica I. 14 din, II. 11 din; Kranj I. 9.25 din, II. 8.50 din; Zagreb 9—12 din kg žive teže.

Konji

Ptuj 600—7000 din komad, žrebeta 1300—3000 din komad; Zagreb lahki 6000—10.000 din, srednji 10.000—14.000 din par; lahka žrebeta 1500—2000 din komad.

Svinje

Plemenske. Ptuj 6—12 tednov stari prasci 90 do 190 din komad, 1 kg žive teže pa 9—10.25 din; Kranj 7—8 tednov stari pujski 310—380 din za glavo.

Pršutarji (proleki). Ptuj 10.50—11 din, Murska Sobota 11—12 din, Gornjigrad 8—9 din, Brežice 11 din, Novo mesto 9—10 din, Črnomelj 9 din, Radovljica 12 din, Kranj 14.50 din kg žive teže.

Debele svinje (špeharji). Ptuj 11.50—12 din, Murska Sobota 13—14 din, Gornjigrad 10—13 din, Brežice 14 din, Črnomelj 10—12 din, Radovljica 15 din, Kranj 16.50 din, Zagreb sremske 15—17 din kilogram žive teže.

Tržne cene

Zito. Murska Sobota: pšenica 300 din, ječmen 280 din, rž 280—300 din, oves 300 din, koruza 300 do 340 din; Gornjigrad: pšenica 250 din, ječmen 220 din, rž 220 din, koruza 200 din; Brežice: pšenica 300 din, ječmen 250 din, rž 230 din, oves 300 din 100 kg.

Fižol. Murska Sobota 6—7 din, Gornjigrad 6, Brežice 4 din, Novo mesto 7 din, Kranj 5—9 din kilogram.

Krompir. Gornjigrad 1 din, Brežice 1.20 din, Novo mesto 1.50 din, Črnomelj 1.50 din, Radovljica 2 din, Kranj 1.50—2 din kg.